

VAS ÉS FEMMUNKÁS

Foia oficială a Uniunii Muncitorilor în Fer, Metal și Chimică din România || A româniilor vas, fém és vegyipari munkások országos szövetségének hivatalos közlönye

TELEFON: 4-50-13

Apare la 1 ale fiecărei luni // Megjelenik minden hó elsején
Redactor responsabil: RUSU SIMON

Redacția și Administrația:
BUCUREȘTI VI, STRADA CAZĂRMEI No. 11

Meddő-e a szakszervezetek munkája?

A tőkésosztály az általa uralt társadalmi rendszerben, a termelt áruk drága értékesítésére és a termelés olcsóbbá tételére törekszik. A termelés olcsóbbá tétele érdekében minden esetben, a munkabérek lenyomásához folyamodik. Ez a kapitalista termelési rendszer alaptörvénye. Arra példa, hogy eme alaptörvénytől eltérjen, még nem volt. Ezzel az alaptörvénnyel párhuzamosan mindenkor törekvése a kapitalizmusnak a fogyasztási cikkek megdrágítása is, hogy a munkás soha ne juthasson, — a munkabére és a fogyasztási cikkek megvásárlása tekintetében — egyensúlyozott helyzetbe. Mert, bár még ez esetben is a munkás nem gyűjthetne tartalék tőkét, de határozottan függetlenebb helyzetet teremthetne a maga részére, vagyis kevesebb lenne azon kiéheztetett munkások száma, akik a kapitalisták által önkényesen megszabott munkafeltételeket kénytelenek elfogadni.

Az osztályharc alapján álló szervezett munkásság ezzel szemben megélhetése érdekében, a munkabérek emeléséért száll sikra és a fogyasztási cikkek árainak leszállítását követeli. E két ellentétes tendencia, a két társadalmi osztály közé áthidalhatatlan ellentétet támaszt.

A tőkés-társadalmi osztálynak, saját érdekeinek megvédésére szinte határtalan mód és eszközök állanak rendelkezésére, míg a munkásosztálynak egyedül és kizárólag a szervezkedésben rejlik erő és hatalom, amely erő és hatalom a modern munkás szakszervezetek kiépítésében jut kifejezésre.

A modern munkás szakszervezetek azok az intézmények, amelyek nélkül a munkásosztály saját érdekei előbbre vitelért egyetlen lépést sem tehetne. Ugyan akadnak társadalmi életünkben még ma is, akik a szakszervezetek munkáját lebecsülik, nem értékelik. Ilyenek a jómódu polgárok, akik felületes szemmel nézik a különböző társadalmi erők napi hullámvérését, akik egy-egy munkás bérkonfliktusban újabb drágaság emelkedést vélnék felfedezni. Ezek, szüklátóköriüként fogva nem veszik észre, hogy a munkabéremelés minden esetben, csak akkor következhet be, amedőn a drágaság már régen felemelkedett. Nem becslük és értékelik a szakszervezetek munkáját a szervezeten tudatlan munkások sem, csupán élősdiék módjára élvezik annak eredményeit.

Ellenben értékelik a szakszervezetek jelentőségét a kapitalisták, mert tudják, hogy a társadalmi munka eredményéből annál kevesebb marad részükre, minél hatalmasabb a szakszervezetek ereje. Egész társadalmi berendezkedésünkben nincs olyan intézmény a munkás szakszervezeteken kívül, amely állandó támadást vezetne a kapitalista profit ellen. A munkás szakszervezetek még akkor is a kapitalizmust támadják, amikor könyvtárakat létesítenek és lapokat adnak ki, nevelő és oktató előadásokat rendeznek, szóval a kultúra terjesztése által is, mert ezen keresztül válik a munkás kultúreberré és mint ilyen természetesen nagyobb anyagi igényeket támaszt a kapitalizmussal szemben, mint az igénytelen szervezeten munkás.

Íme, ez az egyszerű magyarázata annak, hogy miért üldözik a kapitalisták a szervezett munkást. Miért kívánják a pokol fenekére a szakszervezeteket és miért folyamodnak a mindenkor hatalmason levő pártok segítségéhez a szakszervezetek üldözése érdekében. Az alábbi adatok ismerete után, melyekben kimutatjuk Szövetségünkhez tartozó szerve-

zetek által indított bérmozgalmak eredményeit, — még világosabbá válik a munkaadók ellenszenvének oka a szakszervezetekkel szemben.

Az ez év folyamán indított bérmozgalmak kimutatása helyiségek szerint:

Helyiség	Üzem	Mennyi időre kötött a koll. szerződés	Elért béremelés %-ban
Hunedoara	Vasgyár	egy évi időt.	9 %
Anina	Bányüzem	" " "	5 %
Turda	Schamott gy.	" " "	5 1/2 %
Cluj	Dermata gy.	" " "	5 %
Zernești	Papirgyár	6 hónapra	5 %
Zernești	Cellulóze gy.	6 " "	7-8 1/2 %
Cluj	Bádagos és szer. ip.	egy évi időt.	10-15 %
Timișoara	Lükörslizoló ipar	" " "	20-25 %
Arad	Astra gyár	" " "	5 %
Giurgiu	Dunai kőtrás és h.üz.	" " "	20 %
Oradea	Mérleggyár	" " "	12 %
București	Feba vasipar	" " "	20-25 %
Reșița	U. R. Vasip.	" " "	4-15 %
Zsilvölgyi	Bányaüzemek	" " "	5 %

Ezek az itt felsorolt szerződések ez év folyamán kötettek meg. Ezekon kívül részben megújított részben még nem járt le és így érvényben vannak még a következő kollektív szerződések: Cluj Junász-féle gépgyár és vasöntőde, ugyancsak Clujon a Viz és Villamos üzemek munkásainak kollektív szerződése, Tordai üvegyári munkások kollektív szerződése és Brassóban a Schil-gépgyári munkások kollektív szerződése. Összesen érvényben van 19 szerződés, melynek keretében mintegy 20,000 munkás van érdekelve.

A kollektív szerződések nemcsak százalékos béremelést biztosítanak a munkásoknak, hanem a tulajdonra járó százalék megfizetését, a fizetéses szabadságot és a többi, törvényben is biztosított jogok respektálását. Ezek a tények fényes bizonyítékai annak; hogy nem meddő a szakszervezetek munkája.

A kollektív szerződések tárgyalásai alkalmával jobb és elfogadhatóbb védekezés hiányában, a munkaadók gyakran hivatkoznak arra, hogy azért nem teljesíthetik a munkások követelését, mert más gyárakban nincs kollektív szerződés és alacsonyabb munkabéreket fizetnek, így ők versenyképtelenek az alacsonyabb munkabéreket fizető gyárakkal szemben. Ez az indok csak látszólagos. A való tény az, hogy amennyivel rendezettebbek valamely üzemben a munkaviszonyok, annyival több haszna és előnye származik belőle az illető üzemnek. A szervezett munkások fegyelmezettebbek és az üzemben is lelkiismeretesebben dolgoznak, mint a szervezeten munkások. A szervezett munkást a szervezete is kötelezi a rendes, pontos és lelkiismeretes munkára. Sőt erre a bizalmi férfiak fel is vigyáznak, ami sokkal többet jelent a munkaadó részére, mintha minden munkás háta mögé egy-egy hajcsárt állítana. A kollektív szerződés nélkül dolgozó üzemek munkásai gyakran változnak. Az ilyen üzemeknek nincsenek stabil munkásai vagy csak elenyésző csekély számban, mert minden munkás a jobb és rendezettebb üzemekben igyekszik elhelyezkedni. Már pedig azt nem kell bizonyítani, hogy a folyton változó munkások munkateljesítménye jóval alul marad az egy helyben hosszabb időt dolgozó azon munkásénál, amely az illető üzem minden csinját-binját, szokását és munkamenetét tökéletesen ismeri. Anyagmegtakarításban és munkateljesítményben sokszorosan megterül a szervezett munkásokkal dolgozó üzemnek az a munkabérekülönbség, ami-

vel többet fizet ki, mint az olyan üzemek, amelyeknek munkásai örökös kedvetlenséggel és nem kis mértékben gyűlölettel viseltetnek munkaadóikkal szemben. Tehát végeredményben még a munkáltatók részére sem meddő a szakszervezetek munkája. De hát ők ezt egyáltalán nem, vagy csak nehezen akarják megérteni. Különösen ellenszenvvel viseltetnek a szakszervezettel szemben azok a munkaadók, akiknél még nem volt kollektív szerződés, akiknek még nem volt dolguk szervezett munkásokkal. Vak rémület fogja el őket, ha arra a tudatra gondolnak, hogy egyenlő félként tárgyaljanak munkásaikkal, vagy pláne, hogy profitjukból egy parányival többet adjanak le.

A munkásosztály azonban minden nehézség dacára nem szabad feladja küzdelmét szakszervezeteinek erőteljes kiépítéséért, annak elismertetéséért, mert amint azt az elért eredmények is bizonyítják, nem meddő a szakszervezetek munkája. A kapitalisták józan belátására hiába vár a munkásság, mert ilyen nincs. Csak az erőteljesebb szervezkedés kényszerítheti őket emberségesebb magatartásra.

Franciaország

A 40 órás munkahét és a munkanélküliség

A munkaügyi felügyelők és bányamérnökök jelentése alapján június hónapban a 100 munkáson felül dolgozó üzemek személyzet létszáma 6'19 százalékkal emelkedett az 1936 évi májusi létszámmal szemben. Ez év július hónapban pedig 6'47 százalékos a létszámemelkedés az 1936 évi júniusi létszámmal szemben. Ez a két létszámazaportal az 1936 évi létszámazaportalhoz viszonyítva, a legjelentősebb.

Az a 92 üzem, amely nem vezette még be a 40 órás munkahetet, 21044 személyt foglalkoztatott, ami szintén szaporulatot jelent az 1936 évi május havi 19.548 személlyel szemben.

Ezen üzemekben a heti munkaórák a következőképpen alakultak:

	1936 július	1937 július
Heti 48 óra vagy több	80'18%	58'86%
Heti 40 óránál többet, de 48 óránál kevesebbet	16'18%	12'41%
Heti 32 óránál többet, de 40 óránál kevesebbet	0'57%	4'56%
Heti 32 órát vagy kevesebbet	—	2'54%

A heti 40 órás munkaidőt 8048 üzemben vezették be és ezek 2,223.801 személyt foglalkoztattak, mellyel szemben az 1936 évi július 1-i létszám 2,088.704-et tett ki.

A fenti üzemek munkaidőbeosztása így alakult:

	1936 július	1937 július
40 órát és többet	91'35%	92'06%
30 óránál többet, de 40 óránál kevesebbet	5'82%	4'54%
32 órát	1'17%	2'15%
32 óránál kevesebbet	1'66%	1'25%

Emelkedik a csehszlovák nyersvas- és nyersacéltermelés. A csehszlovák hivatalos adatok szerint, a csehszlovák kohók és acélüzemek augusztus hónapban 149 923 tonna nyersvasat és 199 856 tonna nyersacélt állítottak elő. Ez a termelés megközelíti a csehszlovák kohóművek és acélművek maximális termelési kapacitását és alig valamivel alacsonyabb, mint az 1929. konjunktúraév hasonló hónapjának termelése.

Taggyűlésen számolt be a rezsitai csoportvezetőség a bérmozgalom eredményéről

A munkás-otthon nagytermében október 10-én, tartott taggyűlés keretében számolt be a tagoknak a csoportvezetőség a bérmozgalom lefolyásáról és eredményéről.

A gyűlésen részleteiben ismertette a csoportelnök, az október 5-én megkötött kollektív szerződés pontjait.

Mint legfontosabb tényező az elért béremelés jön tekintetbe. Az alacsonyabb munkabérekkel rendelkező szaktársak 15%-os, a legmagasabb fizetésűek 4%-os béremelésben részesültek, vagyis az átlagos béremelés 7,5%.

A tuloráknak pótbérral való fizetése; a fizetett szabadság; a normális munkaviszonyok biztosítása; a tanoncfelvétel és a munkásfelvétel szabályozása általánosságban, valamint a munkások testiépességének a védelme és a higiénikus védelem amellett tanuskodnak, hogy a súlyos viszonyok közepette megvívott mozgalom csupán azért zárulhatott eredményel mert erős és megingathatatlan a szervezetük. A 42 szakaszból álló kollektív szerződés a munkásság minden kérdését és viszonyát szabályozza a vállalattal szemben. Meg kell mondanunk, hogy a mostani bérmozgalmat egy gyöngye szervezet nem vihatta volna meg. Azonban ellenfeleink minden körmönfonsága visszapatant csoportunk tagjainak szolideritásán.

Mennyi sok mindent elkövettek, hogy megakadályozzák a munkások helyzetének javítását szakszervezete útján. Először az ellenszervezetek képviselői keresték fel az éhbérekkel fizetett munkásokat azzal, irjanak alá olyan listát melynek tartalma az volt, hogy a listát aláírók ellene vannak egy kollektív szerződés megkötésének, sürgősen tartják a munkabérek és a munkaviszonyok újabb szabályozását. Amikor pedig a mozgalom sikerrel végződött és a szerződést megkötöttük, azt a hazug nirt terjesztették, hogy ez az ő érdemük. Egy másik sürgentelen akciójuk az, hogy a vállalkozóknál alkalmazott munkásoktól azok személyi adatait kéri azzal, hogy végleges felvételüket elintézik. Ezzel szemben köztudomású, hogy a mi szervezetünk már hónapok óta harcol azért hogy a kiszákmányoltak ezen Jegykiszákmányoltabbjai felvétele ügyét elintézzék.

Ez a mi ellenfeleink erkölcsi alapja: a mi szervezetünk által elért eredményeket, saját demagógiájuk számára akarják értékesíteni. De ez hiábavaló törekvés, a rezsitai munkásság tudatában van annak, hogy mit köszönhet a szakszervezetnek és ezért hű és kitartó marad szervezetéhez, melyet hosszú idő óta erővel és eredménnyel vezet.

Legfőbb ideje, hogy az ország összmunkássága ébredjen annak tudatára, hogy csak erős szervezetséggel védelmezheti érdekeit.

Ferdinandi csoportunk fejlődése

Az utóbbi években, csoportunkról alig lehetett valamit hallani. Mi magunk is valljuk, alig látszik hihetőnek, hogy néhány hét alatt, e csoport fejlődése olyan nagy arányokat öltött mint ahogyan nálunk történt. A munkásság egymással szembeni bizalmatlansága, az egymással szembeni irigykedés fokozódott. A múltban mindez nem lehetett tétlenül nézni a munkásság érdekében. Hogy mindazt az ellentétet ami a munkások között felmerült, kiküszöböljük, hozzáfogtunk a csoporttalakítás előmunkálataihoz. A csoport újra alakítása természetesen nem volt könnyű feladat. Az előkészületek inkább titokban folytak, mint a nyilvánosság előtt és valószínű, hogy ez a taktika vezetett a nagy sikerhez, mert ezzel kikerültük, hogy már csirájában megakadályozzák a csoporttalakítást. Ami sokkal sikeresebb volt mintahogy azt mi magunk is elképzeltük. Az első összehívott csoportalakuló gyűlésen 800-an iratkoztak be tagnak, és egy hét múlva taglétszámunk 1500-ra emelkedett. Ma pedig örömmel hirdetjük hogy az itt dolgozó munkások 90% tagja a csoportnak.

Miért tölt ez el bennünket kimondhatatlan örömmel?

Azért mert mi ferdinand-i munkások a szakadék szélén álltunk, onnan ragadott vissza a szervezetség.

Azt mondhatjuk, hogy egy időben mi, ferdinandi munkások nem éreztük a szervezetség szükségességét. Volt aránylag megfelelő munkabérünk és minden, amire úgy vélte az itteni munkásság, hogy mindene van: Pénz, sör és más egyéb. Csak éppen — szolidaritás nem volt.

Ez a helyzet azonban csalétek volt az igazgatóság részéről, annak a célnak érdekében, hogy szervezetünket szétbomlassza. Amikor a szervezetünket a tagok nemtörődősége megsemmisítette megkezdte az igazgatóság az akcióját; a béreket rendre-sorra csaknem 70%-ig redukálta és közben megindult a tömeges munkáselbocsátás. És ugyanakkor az igazgatóság részéről egy szigorú diktatura nehezedett a munkásokra, úgy hogy senki nem mert semiféle jogtalanság ellen szót emelni, mert az ilyen azonnal elbocsátották, a munkásság pedig sorsára hagyva, senki sem törődött vele.

Ezeknek a viszonyoknak a bekövetkezése bár indokolatlanul, járványszerűen ébresztette a gyanút a munkások között egymással szemben. Egyik félt a másikatól, bizalmatlanok voltak, egymással szemben, azzal gyanúsította egyik a másikat, hogy besugó. Ez az állapot lassankint kifejllesztette az egymással szembeni gyűlölködést és irigységet.

Amióta a csoportunk újra megalakult, a munkások ismét bizalommal, szeretettel közelkednek egymáshoz. És a multak tapasztalatain okulva reméjük hogy a régi viszonyok végleg megszűntnek tekinthetők. Ma már tudja értékelni a munkásság a szakszervezet jelentőségét és hiszik nem fog többé előfordulni, hogy szervezetünk, tagjai nemtörődősége miatt megegyeszer feloszolják.

Amióta újból szervezkedtünk — s ennek alig van néhány hete, — elértük a következőket: A betegsegélyző rendszeresen kifizeti a szülési segélyeket, a betegek megfelelő gyógyszerhez jutnak, a rendelő órákat pontosan megtartják d. u. 3—5-ig. Az igazgatóság egy szervezett munkást indokolatlanul elbocsátott, a szervezett fellépésére visszavette anélkül, hogy anyagi károsodást szenvedett volna az illető azon napokra, míg nem dolgozott. Az igazgatóság kötelezte magát szeptember 1-től kezdődőleg, hogy a tulorákat 25% pótbérral fizeti. A villanszerelők inspekciós szolgálatot is teljesítettek és bár e szolgálat éjjel történt és 12 órán keresztül tartott, mégis csak 8 órát kaptak fizetve. Ez a sérelem is orvosolva tett mégpedig a munkaügyi felügyelő előtt felvett jegyzőkönyv alapján.

A kezdet tehát máris eredményeket mutat fel és szaktársaink kitartásától függ, hogy a további eredmények se maradjanak el.

Értéktöbblet és kizsákmányolás

A mai társadalmi rend legjellemzőbb vonása, hogy a tőkés tulajdonosainak évről-évre profitot hoznak, nekik munkanélküli jövedelmet biztosítanak. Ezen profit, ez a sok munka nélkül szerzett érték nem származhat abból, hogy egyik tőkés a másikat az üzletkötésnél becsapná, mert hisz valamennyi tőke, szinte kivétel nélkül, szerez munkanélküli jövedelmet.

Honnan származik tehát a profit? Ama sok áru között, melyek a kapitalista társadalomban forgalomban vannak, van egy különös áru: a munkaerő. Értékét ugyanugy határozzuk meg, mint bármely más áru értékét.

Ára, mint minden más árúé, az értéke körül ingadozik: nagyobb vagy kisebb, a kereslet és a kínálat alakulása szerint.

De van a munkaerőnek egy minden más árutól elütő tulajdonsága: az, hogy elfogyasztása által értéket termel.

A munkaerő ezen sajátos, egyedülálló tulajdonsága, hogy fogyasztása értéket termel, fenáll mindig, minden mult és minden jövő időben, minden társadalmi rendben. A mai társadalmi rendben a termelő eszközök mai fejlettsége mellett azonban az az eredménye is van a munkaerő elfogyasztásának, hogy nem csak értéket, hanem értéktöbbletet is termel.

Hogy ugyanis egy munkás napi 10 órát dolgozik, munkaerejét 10 órán át kiadja azon tárgyak értéke, melyet ezen 10 óra alatt megtermel, vagyis 10 órai munkamennyiséggel lesz egyenlő. Maga az egy-ember munkaerejének értéke — mely tudvalevőleg annyi, mint amaz élelmiszerek értéke, melyek munkaerejének egy napi épségben tartásához szükségesek — azonban

kisebb, mint 10 órai munkamennyiség. Így a munkás a technika mai fejlettsége mellett egynapi munkájával több értéket termel, mint amennyit saját egynapi munkaereje megér: azaz amennyit azon élelmiszerek érnek, melyeket naponta elfogyaszt. Így származik az értéktöbblet.

Értéktöbblet alatt értjük tehát azon értéktöbbletet, mely a munkaerő naponkénti értéke és az általa naponként termelt áruk értéke között fönnáll.

Hogy az emberek értéktöbbletet termeljenek, ahoz a termelési eszközök bizonyos fokú fejlettsége szükséges. Vannak maig is vad, műveletlen népek, melyeknek termelési eszközei oly fejletlenek, hogy napi munkájukkal alig tudnak többet termelni, mint amennyi saját nyomorult megélhetésükhöz szükséges. Ezek tehát nem termelnek értéktöbbletet.

A termelési eszközök bizonyos fejlettségi fokán bármely társadalmi berendezés mellett termelhető értéktöbblet. Nekünk arra kell felhívunk, hogy miért, mikép válik ezen értéktöbblet a tőkésék jövedelmévé. Éppen ez a mozzanat, hogy az értéktöbblet nem azoké, akik termelik, nem a munkásoké, hanem a tőkéséké, jellemzi a mai társadalmi rendet!

Miért lesz az értéktöbblet a tőkésék tulajdona?

Azért, mert a termeléshez a munkaerőn kívül tőke is szükséges, föld is szükséges. Aki nek nincs tőkéje, nem tud termelni.

A munkásoknak nincs sem tőkéjük, sem földjük, tehát nem tudnak önnállóan termelni. Így kénytelenek munkaerejüket a tőkéséknek eladni. A tőkésék megveszik a munkások

munkaerejét, úgy, mint bármely más árut, rendes értékén: annyiért, amennyiben egy napi föntartása kerül. Mivel pedig az egész napi értékét vették meg, egész nap dolgoztatják érte a munkást: az értéktöbbletet pedig a tőkésék, amelyet a munkások naponként termelnek, maguknak tartják meg. Ez a kizsákmányolás.

Kizsákmányolás alatt értjük tehát a tőkésék azon eljárását, hogy a munkások által termelt értéktöbbletet maguknak tartják meg, kisajátítják.

Az értéktöbblet a kizsákmányolás által alakul át a tőkésék jövedelmévé, profittá.

Értéktöbblet-termelést és profit-termelést tehát élesen el kell különíteni egymástól. A termelőeszközök bizonyos fejlettsége esetén a munkások bármely társadalmi berendezés mellett termelnek értéktöbbletet, ha egész nap dolgoznak. De az értéktöbblet nem minden társadalmi rendben kell hogy profittá, egyes emberek jövedelmévé váljék. Egy kollektív termelési rendben például, hol a munkaeszközök az összesség birtokát képezik, az értéktöbblet nem alakul majd át profittá, egyes emberek jövedelmévé, hanem a munkások összességéé marad és közöttük egyenletesen lesz fölosztva. Hogy az értéktöbblet profittá váljék, ennek a magántulajdon-rendszer a föltétele. Ennek keretében pedig a vagyoni egyenlőtlen megosztása szükséges hozzá, hogy egyfelől minden termelőeszközt nélkülöző munkások, proletárok, másfelől tőkésék álljanak. Mert a munkás csak akkor engedí magát kizsákmányolni, csak akkor hajlandó az általa termelt értéktöbbletet a tőkésnek átengedni,

ha másképp *megélni nem tud*, ha maga nem rendelkezik termelőszközökkel.

Lehetséges, hogy valaki az értéktöbblet-termelés és kizsákmányolás ezen magyarázatát, mely marxi értékelmélet ismeretét és elfogadását tételezi föl, nem érti meg vagy nem akarja elfogadni. Hisz mondhatná valaki, hogy hiszen a munkás megkapja az ő munkabéréit, amennyi jár neki; dolgozik valamelyik gépgyárban ezredmagával; ki tudná itt megállapítani, hogy mennyi az ő munkatermékének az értéke? Sőt akadhatnak olyanok is, kik magát a marxi értékelmélet helyességét is kétségbe vonják. Hogy azonban a munkásság manapság tényleg ki van zsákmányolva, ezt senki sem fogja tagadhatni ha a következőket végig gondolja:

Tegyük föl, hogy van valahol tizezer munkás mindenféle szakmából: földmunkások, vasmunkások, szabók, cipészek stb.

Tegyük föl, hogy van nekik elegendő nagyságu földbirtokuk, modern berendezésű gyáraik, melyekben azonban semmi mást nem gyártanak, mint gépeket és fogyasztási cikkeket saját használatukra: csak olyan gépeket, melyekre maguknak van szükségük és csak olyan fogyasztási cikkeket, amelyeket a munkások manapság általában fogyasztani szoktak.

Tegyük föl, hogy a munkások egész éven át naponta 8—10 óra hosszat dolgoznak.

Végül tegyük föl, hogy semmiféle cikkekből nem fogyasztanak a munkások családos-tól többet, mint amennyit fogyasztathatnának, ha közönséges bérmunkások volnának.

Lássuk, mi lesz, ha egy évig termelnek? Nyilván az fog bekövetkezni, hogy mindenféle termékből, gabonából, cipőből, ruhából, stb. az év végére óriási mennyiség fog fölhalmozódni, hisz a modern termelőszközök mellett mindenből sokkal többet fognak termelni,

mint amennyit fogyasztanak. Ezek a fölhalmozott termékek, értéküket tekintve, képezik a 10.000 munkás egy évi értéktöbbletét.

A munkások, látván, hogy mindenből többjük van, mint kellene, nyilván részben többet fognak fogyasztani, részben igen tetemesen lefojják szállítani a napi munkaidőt.

Mi történik azonban, ha a termőföld, gyárak, műhelyek, gépek, szóval az összes termelőszközök egy tőkés tulajdonát képeznek?

Ez esetben mindazt a fölösleges terméket, amely a 10.000 munkás és családjának szokásos megélhetésén túl, rendes bérén túl fönmaradna, a tőkés a maga részére lefoglalná elvonná a munkásoktól. Az így elvett munkatermékeket áruba bocsátaná, pénzt, drágaságokat, luxuscikkeket stb. szerezne be rajtuk maga és családja részére. Ez ismétlődnek évről-évre, a munkások munkaideje állandóan 8—10 óra maradna, az évente termelt fölösleges termék értékesítése adná mind a tőkés profitját. A munkások kizsákmányolása ez esetben nyilvánvaló hisz nemcsak a maguk szükségletét termelik meg, hanem munkaadójuk egész fényűzését is.

Lényegileg ugyanez történik a mai kapitalista társadalmi rendben, csak azon különbséggel, hogy minden tőkés más-más árucikket termel. Így az a sok fölöslegtermék nem mutatkozik olyan közvetlenül, mint a most leirt képzelte esetben, midőn nagyszámu munkás minden, a saját szükségletére szolgáló cikket megtermel és semmi mást.

De mindenféleképp nyilvánvaló, hogy az a sok drága dolog, mit a tőkésék évente fogyasztanak, munkások munkájának eredménye és így csak kizsákmányolás által juthatott a tőkésék birtokába. Vagyis a kizsákmányolás, az ingyen dolgozás ténye nyilvánvaló még olyanok számára is, akik a marxi értékötlet elméletét nem akarják, vagy nem tudják megérteni.

A zsilvölgyi munkások munkabéremelése ügyében hozott döntőbírósi döntés 5 százalékos béremelést eredményezett

A zsilvölgyi bányatársulatoknál alkalmazott vas- és bányamunkások mozgalmat indítottak, a lejárt kollektív szerződéssel kapcsolatos új szerződés megkötésére.

A tárgyalások ez ügyben augusztus 3 és 13-án folytak le Petroşaniban, Târnoavean munkaiügyi felügyelő elnökölete mellett.

A felek egyezsége jutottak a konfliktus tárgyát képező pontok többségében. Rendetlenül maradt azonban a béremelés kérdése, valamint a tanoncok részére egy IV.-ik fizetési osztály felállítására.

Mivel a béremelés, valamint egy IV.-ik fizetési osztály felállításában nem jött létre egyezés, mindkét részről abban állapodtak meg, hogy ezeket a kérdéseket döntőbírósi rendbezza. Döntőbírósnak Stavri Cunescut, a Munkaiügyi Minisztérium vezérigazgatóját kérték fel.

A vasmunkásokat úgy a békéltető tárgyalásoknál, valamint a döntőbírósi határozathozatalánál az alábbi kiküldöttek képviselték: Gârboveanu Simion, a zsilvölgyi kerület titkára; Saas Ludovic Lonea; Drobliş Stefan Petroşani; Biró Ioan Petrilă; Borsai Oscar, Jâmborean Alexandru Lupeni; Laurean Nicolae Vulcan és Wechter Francisc Aninosa.

A döntőbírósi első ízben október 15-én ült össze.

Gârbovean szaktárs, mint a döntőbírósi rendes tagja, a munkások nevében kifejtette azt, hogy jogos a felállított 20% béremelés, tekintettel az érzékeny áremelésre, amely úgy a Petroşan-i piacon, mint a társulatok konzultációjában, a múlt évi árakhoz viszonyítva, tapasztalható.

A társulatok részéről Mircea Ionescu szólalt fel. Felszólalásában a munkások béremelési kérelmének elutasítását azzal indokolja, hogy a szénárak nem emelkedtek és addig amíg a társulatoknak jobb sorsuk lesz, a munkások várjanak türelemmel?...

A bérekérdéssel kapcsolatosan, Gârbovean szaktárs még a következő követeléseket állította fel a döntőbírósi tárgyalásokon:

1. A negyedik évi szolgálattal bíró tanoncok részére egy negyedik fizetési osztály ál-

littassék fel, melynek fizetése a többi osztállyal legyen arányba hozva.

A társulatok képviselői elfogadják.

2. Bármilyen béremelés lesz, az vonatkozson, az akkord munkák tarifájára is.

A társulatok képviselői, nem fogadják el a javaslatot.

3. Az akkord munkák tarifáját a szerződés elvei alapján, állapítsák meg újra, tekintettel arra, hogy a mai tarifa mellett a munkaerő kihasználása elérte a véghatárt.

A társulatok képviselői beleegyeznek abba, hogy azon igazságtalanul megállapított akkord munkák, amelyeket a bizalmi-férfiak az igazgatóságok tudomására hoznak, revízió alá vétessenek.

4. A műhelyekben és a felszínen dolgozó szakmunkások részére, egy vagy két fizetési osztály állíttassék fel.

A társulatok képviselői elutasítják a javaslatot.

A továbbiakban sor kerül a szerződés 42-ik pontjának tárgyalására, amely az árindex megállapítását célzó elsőrendű szükségleti cikkek ártáblázatára vonatkozik.

Egyezsége jutnak abban, hogy utólag közös megegyezés alapján, az árindexre vonatkozó olyan táblázatot állítsanak fel, amely a munkáscsalád által fogyasztott mennyiségek is tüzetesebben legyenek kitüntetve.

A döntő bírósi második ízben október 22-én ült össze, amikor a döntőbírósi elnök az alábbi döntést hozta:

A kollektív munkaszerződés 20-ik cikkének IX-ik pontjához (tanoncok, gyermekek 8 órára) csatolandó egy negyedik osztály, a 4 évi szolgálattal bíró tanoncokra vonatkoztatva, amelynek 58 lei alapbére lesz.

Ez a pont a kollektív szerződésben a következőképp lesz megfogalmazva:

IX. „tanoncok-gyermekek 8 órára“. Első év 39 lei, második év 46 lei, harmadik év 52 lei, negyedik év 58 lei.

2. A szerződés 20-ik cikkében foglalt összes munkások fizetése, valamint a IX.-ik pontban meghatározott új osztály alapbérei 5%-kal (öt százalékkal) emeltetnek.

Az új kollektív szerződés tehát magába foglalja a régi szerződés változatlan feltételeit, csupán a 20-ik cikk nyert kiegészítést, valamint a munkabérek emelkedtek a fent leirt döntőbírósi határozat szerint.

A munkabéremelés visszamenőleg július 1-től lesz folyósítva.

Szabadon bocsátották Brandes Alwint

Berlinben a „népförvényszék“ hazaárulási pert tárgyalt le, amelyben a vasmunkások 8 munkásvezetőjét azzal vádolták, hogy hűségesen kitarítottak a szabad szakszervezetek eszméje mellett.

A bíróság négy vádlottat felmentett és pedig: Brandes Alwin a német vasmunkások szövetség elnökét, Otte (Magdeburg), Grimm (Merseburg) és Lebbin (Bitterfeld) míg Teichgräber-t (Drezda) és 3 társát 2—3 és 5 évi börtönre ítélte.

Brandes Alwin és társai a szabad szakszervezet eszméjének a mártírjai. Brandest 1933. májusban tartóztatták le, azonban 10 napi fogvatartás után szabadon engedték és állandó rendőri megfigyelés alatt tartották. Mégis, 1935. január 25-én újból letartóztatták és Drezdába kísérték; innen 1935. április hóban Sachsenburgi internáló táborba vitték, ahonnan 1935. június 8-án bocsátották szabadon. Szabadonbocsátása után 1936. januárban megint csak letartóztatták, Drezdába vitték, majd aztán 1937. májusban átszállították a Moabit-Berlin-i ideinglenes börtönbe. Most, annyi megpróbáltatás és 20 hónapi előzetes letartóztatás után a bíróság felmentette, ellenére annak, hogy a főügyész 3 évi súlyos börtönre való elítélést követelt. Brandes Alwin 1937. június 12-én töltötte be a börtön falai között, születésének 71-ik életévét. Harcos testvérünknek és barátunknak, és börtönből kiszabadult többi kollegánknak testvéri üdvözlésünket küldjük mi is.

Richard Teichgräner a német vasmunkások szövetség kerületi titkára Saxonia kerületben, letartóztatásban áll 1934. december 24-ike óta. Kilenc hónapot a Sachsenburgi internáló táborban töltött. Az internáló-táborban történt megkínóztatásának következményeképpen bal fülére megsükelült. Most úgy őt, mint három társát hosszú évek börtönbüntetésére ítélték. Pedig senkit meg nem öltek, senkinek rosszat nem okoztak, csak egyedüli bűnük az, hogy szabadságot és emberi méltóságot követeltek a népnek. Követelték a népek közötti egyetértést és békét. Ez az ő bűnük.

Miért nem lehet Németországban a munkások fizetését emelni?

A „Völkischer Beobachter“ március hó 21-iki számában megírta, hogy azért nem lehet a munkások és alkalmazottak fizetését emelni, mert ebben az esetben a munkások és alkalmazottak több élelmiszert vásárolnának és ezzel veszélyeztetik a nyersanyagbehozatalt. A „Deutscher Volkswirt“ május 7-iki számában, hivatkozva a „Völkischer Beobachter“ eme közleményére, közli, hogy a fegyverkezés érdekében nincsen mód sem az árak csökkentésére, sem a bérek emelésére, mert az alacsonyabb árak nagyobb fogyasztást eredményeznének és az árscökkenés, vagy a béremelkedés az élelmiszerbehozatalt emelné, ami veszedelmeztetné a hadifelszereléshez szükséges nyersanyag behozatalát.

Tízmillió munkás kapott béremelést

Bár Angliában a munkabérek csökkentése aránylag szűk határok közt ment végbe a gazdasági válság folyamán (átlagosan 5 százalékos volt az 1929—1933-as években), mégis meglehetősen jelentékeny béremelések érvényesültek az elmúlt évben, de különösen az 1937. évben. Az 1937. év első három hónapjában kerek hárommillió munkás részesült béremelésben. Az 1934 év óta körülbelül tízmillió munkás átlagosan 5 százalékos béremeléshez jutott, ami hivatalosan kimutatott bérendexnek is imegfelel. Így a bérek ismét elérték az 1929 évi nivót. (Hol vagyunk mi románok még ettől.) A béremelések irányzata jelenleg Angliában meglehetősen érvényesülni kezd. És ha Anglia gazdasági élete újabban élénken fellendül, úgy ez arra vezethető vissza, hogy a néptömegek jövedelme emelkedett.

Defektet kapott a munkaadóhoz intézett Pop Valér miniszter körlevele

Pop Valér ipar és kereskedelmi miniszter, még szeptember hónapban körlevelet intézett az ipari és kereskedelmi vállalatokhoz a nemzeti munkavédelem ügyében. A körlevél rendeletszerű izzel volt átítatva, és arról szólt, hogy a vállalatok záros határidőn belül úgy rendezzék az üzemekben és irodákban alkalmazott munkások és tisztviselők számát, illetve úgy szervezzék át, hogy az etnikai román elem tulsúlyban legyen. Meg is határozta százalékszerűen és pedig:

Tisztviselők között legalább 50 százalék, az alsóbb foku tisztviselők között 50 százalék, a műszaki alkalmazottak sorai között 50 százalék, szakmunkások között 50 százalék, és képzetlen munkások között 75 százalék.

Nem beszélve arról, hogy egy ilyen rendelkezés alkotmány-ellenes, mert az alkotmány és a törvények nem ismernek kétféle állampolgárt, csak egyet: román állampolgárt. Az alkotmány és a törvények a román állampolgárok között nem tesznek különbséget, ha az román, német, magyar, szerb vagy bármilyen nyelvet is beszél. A munkához való jog minden állampolgárt megillet, ha az ország törvényeinek és állampolgári kötelezettségeinek minden irányban eleget tesz. Ha egy társadalmi rétegtől a munkához való jogot elvezzik, az az éhenhalásra való ítélettel egyenlő, már pedig éhenhalásra ítélni embereket csak azért, mert véletlenül kisebbségi nyelvet beszélnek, de különben hasznos tagjai az országnak — nem lehet.

Egy másik szempont is fennforog és pedig az, hogy gyakorlatilag ilyen rendelkezést végrehajtani nem lehet. Vannak vállalatok, ahol a román nemzetiségű alkalmazottak képezik a tulsúlyt, itt tehát nem kell tenni semmit. Vannak vállalatok, ahol a kisebbségi munkások tulsúlyban. De ezen vállalatok száma ma már elenyészően kevés. Ha ezeken a helyeken a miniszter utasítását keresztül akarnák erőszakolni, ez az illető vállalatban vagy az üzemben zavart okozna, s legtöbb esetben pedig teljesen megbénítaná a munkamenetet, hiszen statisztikai kimutatások bizonyítják, hogy nincs román munkanélküli sem szakmunkás sem műszaki tisztviselő, mérnök vagy ehhez

hasonló alkalmazott, akikkel az elbocsátotakat helyettesíteni lehetne.

A munkás szakszervezetek részéről, az országos szaktanács memorandumban mutatott rá a kormány előtt a rendelet végrehajtásának képtelenségére. A gyáriparosok országos szövetsége szintén lehetetlenségnek tartott ilyen üzemi átszervezést. Mindezek tetejében külső és belpolitikai szempontok sem kedveztek a rendeletnek. Végül a kormány revízió alá kelleit vegye a kérdést és Pop Valér miniszter ur oda kényszerült nyilatkozni, hogy ő csak *ajánlotta* az ipar- és kereskedelmi vállalatoknak a rendeletet, de nem kényszerítette őket annak végrehajtására. Pedig körlevelében célzást tett arra, hogy a vállalatok sok előnyt élveznek a kormány részéről úgymint: vámtarifa, kartell-törvény, kontingentálás, stb. előnyök és a sorok között értékre adta a vállalatoknak hogy ezeket meg is lehet vonni a renitenskedőktől. Megállapíthatjuk, hogy Pop Valér intézkedése megbukott. Elhamarkodott és komolytalan intézkedés volt. A gyáriparosok országos szövetsége elvi kijelentést tett, hogy szemelől tartja az ipar és kereskedelem terén a román elemek elhelyezését olyan mértékben, amint azt a lehetőségek megengedik. Ennyi, amit Pop Valér elért. És senkinek sincs ez ellen kifogása, csupán ne történjen más nyelvet beszélő, de kötelességét teljesítő kisebbségi munkás vagy tisztviselő rovására. A kormánynak arra kell törekedni, hogy olyan gazdaságpolitikát kövessen, hogy minden, az országban élő és dolgozni akaró román állampolgár megtalálja tisztességes megélhetését, bármilyen nyelvet beszéljen is az illető. Ha Pop Valér kivételesen előnyben akarja részesíteni a román nemzetiségű munkást — bár az sem volna igazságos, akkor miért nem utasítja a kapitalistákat, hogy a román munkásnak adjanak nagyobb fizetést, mint a hozzá hasonló tehetségű, kisebbségi munkásnak. Nem, ezt Pop Valér nem teszi, hanem a szegény nincstelen kisebbségi munkásnak a szájából az utolsó falat kenyeret elvonná, de a kapitalisták profitjához a világegyetért sem nyulna.

A gondolkodó gép és a nyomorgó ember

A külföldi sajtó azt a hírt közli, hogy Londonban hiprobálták a „gondolkodó gépet“.

Néhány londoni bankintézet ugyanis automatát állított fel helyiségeiben, amely automata arra képes, hogy — akkor, amikor a banküzem egyébként sünétel, szóval a hivatalos órákon kívül — különböző banktechnikai műveleteket végezzen. Ezek a gépek pénz váltanak, elfogadnak bankbetéteket nyugta ellenében, de egyben le is fényképezik az előtűk álló embert, hogy ezáltal is megkönnyítsék a rendőrség dolgát arra az esetre, ha esetleg valami csalás fennforogna.

Közismert dolog, hogy a termelés terén egy a fogyasztási cikkek, mint a mindenféle termelészközök tekintetében (ugymint készárúk, továbbá készárúk előállításához szükséges gépek stb.) a technikai fejlődés már régen oly magas fokot ért el, hogy a gép képes az embert a tökéletesség bámulatos fokáig helyettesíteni. A amerikai technokraták már a gazdasági világválság kezdetén, úgy 1930 körül, azt állították, hogy az elért technikai fejlődés észszerű kihasználása mellett minden amerikai polgárt — öreget épügy, mint fiatal — évente 50.000 aranyfrank értékű áruval és egyéb szolgáltatással lehetne ellátni. Egymaga az a tény, hogy amerikai technikusok ilyen megállapításra jutnak, komoly meggondolásra kell hogy kényszerítse az illetékes tényezőket. Mert ha csak tizedrészben volna helytálló a fentemlített összeg, az is elég lenne ahhoz, hogy anyagi tekintetben Amerika a boldogság és jólét országa lehessen. Az egész világra nézve pedig ez még inkább helytálló, mert itt számbavehetők Ázsia, Ausztrália, Afrika, Dél-Amerika és más országok nyersanyagartalékai is.

Tény, hogy az emberiség, ha csak a termeléstől függne, annyi javakkal rendelkezhetne,

hogy a szegénység ismeretlen fogalomná válhatna. A termelés és a termelés technikai lehetőségei már most olyanok, hogy az emberek lényegesen rövidebb munkaidő mellett úgy élhetnének, hogy a nyomor, a nélkülözés emlékeit már csak a régiségek muzeumában mutogathatnák, mint egy letűnt, lehetetlen, esztelen kor tanuit.

Ezzel szemben ma már ott tartunk, hogy egyes országokban kénytelenek megtiltani bizonyos gépek használatát, vagy legalább is azok elterjedését korlátozni; az is előfordul, hogy feltalálóknak, kik olyasmit találtak fel, ami alkalmas lenne a termelést fokozni és a termelt árut olcsóbbá tenni, rendes járadékot biztosítanak, csak hogy találmányukat ne vigyék át a gyakorlatba, mert ez megzavarná bizonyos érdekeltségek számításait. Európa némely államában vannak ma már gyárak, amelyekben ember alig dolgozik. Csak beszélgetnek a nyersanyagot és kihozzák a kész gyártmányokat, amelyeknek előállításához ott nemigen kell emberi munkaerő — a felügyelő és takarítószemélyzetet kivül. Minden automatikusan megy végbe, akár csak a fentemlített londoni „bank-gépember“ munkája.

Műszaki szakemberek megállapítása szerint, a tengerekben lefektetett kábelvezetéseket, amelyeknek fenntartása óriási összegeket emészt fel, bátran üzemben kívül lehetne helyezni, mert a mai éterhullámtechnika után ugyancsak gyorsan és olcsóbban lehetne ellátni ezt a szolgáltatást. A technikusok szerint már feltalálták az örökéletű és örökké es borotvapengét, de a nagyipari érdek amellett szól, hogy ne jöjjenek ki vele a gyakorlatban. Lehetne továbbá olyan villanykörtét gyártani, amelynek tartóssága és fényerőssége jóval felülmúlná a mait. De ez nem érdeke a villanykörtegyártásban

érdekeltek tőkének. Az az automobil, amely 100.000 kilométert fut minden zavar nélkül ma már nem rendkívüli eset. Az élelmiszertermelés terén tapasztalhatunk valóságos technikai csodákat. Hogy az emberiséget bőségesen elláthassák hussal, zsirral, gabonával, cukorral, gyümölcscsel, teával, kávéval stb.-vel, az ma már nem probléma. Ezeket a példákat meg lehetne százszorozni s mindegyikük mellett szólna, hogy a termelés problémája beláthatatlan hosszú időre megoldottnak tekinthető.

A „bank-gépember“ esete példája tulajdonképpen csak azért különösen érdekes, mert megmutatja, hogy a technikai fejlődés nemcsak közvetlenül a technikai termelésben, hanem ott is, ahol eddig kizárólagosan emberi szolgáltatás jöhet tekintetbe, kezdi majdnem tökéletesen pótolni az ember közreműködését.

Annak felismerése, hogy a termelés és részben az emberi szolgáltatások problémája technikailag ennyire meg van oldva a gazdaságtudomány számára nagy, döntő jelentőséggel bír. A technikai fejlődés mai állásánál termelvények hiányáról nem lehet szó. A kérdés már csak az lehet: hogyan lehetne a termelt javak elosztását szervezetenként olyan tökéletességre vinni, hogy eltűnhetne a szegénység, amelynek indokoltágát ma már nem lehet technikai okokkal magyarázni. A termelés problémája ma már nem csupán technikai, hanem nemzetgazdasági kérdés is. Az elosztás kérdése legalább olyan nagy fontossággal bír, mint maga a termelés. Mindinkább előtérbe lép és mind nagyobb vitákra ad okot az a kérdés, hogy a termelt javak elosztása mely elvek alapján menjen végbe: kötöttforgalomban, azaz állami beavatkozás mellett, vagy pedig szabadpiacon, ahol a fogyasztó szabadon választhat. Az első esetben természetesen bizonyos korlátok közé volna szorítva az ember szabad akaratnyilvánítása. Az európai ember, akár magasabb vagy alacsonyabb társadalmi fokon áll, általában joggal igényt tart arra, hogy ő maga határozhasson afőőrt, hogy — mondjuk — délnben metéltet vagy makarónit egyen, gyapot- vagy selyemharisnyát viseljen.

Ezeket tekintetbe véve, kétségtelen, hogy az elosztás problémája nem egyszerű valami. A legfontosabb mindezek mellett mégis az, miszerint a termelőnek lehetővé kell tenni, hogy termelvényeit eladhassa. A termelést és a fogyasztást lehetőleg összhangba kell hozni egymással. Addig, míg nem vagyunk meggyőződve arról, hogy az emberek annál boldogabbak, minél kevesebbük van, el kell követni mindent, hogy a vásárlóképeség, tehát a fogyasztás arányban álljon a termeléssel, azaz a termelés lehetőségeivel. Ez azonban a mai társadalmi és gazdasági berendezés mellett nagy, szinte elháríthatatlannak látszó nehézségekbe ütközik, amiért a szocializmus ennek a rendszernek a megváltoztatására törekszik. Az ésszerű gazdaságpolitika elé tornyosuló nehézségek a nemzetközi gazdasági együttműködés nehézségeiben keresendők. Ebből viszont az következik, hogy a szegénység elleni küzdelmet leginkább azok az országok akadályozzák, ahol fasiszta recept szerint az autarkia, azaz az önellátásban, szóval az elszigeteltségben keresnek menekvést tarthatatlan gazdasági helyzetükből. A jól értelmezett vásárlóképeség fokozása és biztosítása nemzetközi előfeltételekhez van kötve és csak a nemzetközi megértés, különösen a gazdaságpolitika, a termelés és fogyasztás terén f. gja lehetlenné tenni a „gondolkodó gép“ kártevéseit, valamint azt, hogy a termelt javak nagy feleslege mellett lehessenek nyomorgó, éhező emberek is. (F. M.)

Halottaink

Sajnálattal közöljük alant az utóbbi hónapokban elhalt szaktársak neveit. Kiknek hozzátartozói a következő segítőkben részesültek:

Székely Albert	Lupeni	5.000.—	1ei
Avram Ioan	Bocşa Románá	2.000.—	„
Mureşan Aurel	„	3.000.—	„
Rozsnyai István	Loña	2.000.—	„
Nagel Heinrich	Cluj	2.000.—	„

Az elhalt szaktársak emlékét kegyelettel őrzik meg a szervezett vasmunkásság összességé.